

1. ความสำคัญของปัญหาในการวิจัย

สัญชาตญาณความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ และความลัทธิทางสังคมเป็นสาเหตุที่เร้าให้มนุษย์อยากเดินทางท่องเที่ยวไปตามสถานที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศเพื่อการพักผ่อน การศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนการพัฒนาไปสู่การดำเนินการทางธุรกิจให้สำเร็จตามที่ตนเองต้องการ¹ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ได้ช่วยให้มนุษย์รู้จักการพัฒนาไปสู่ระบบแห่งการท่องเที่ยวและการขยายกิจกรรมนานาประการรองรับการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้นเรื่อยมา ประเทศต่าง ๆ ได้มีการส่งเสริมและพัฒนาให้ธุรกิจการท่องเที่ยวและการโรงแรมของตนเองขึ้นอย่างเป็นระบบเช่นกัน ลักษณะจำเพาะต่าง ๆ อาทิ ศิลปะวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ดีสภาพทางภูมิศาสตร์อันสวยงามตามธรรมชาติ ชุนเขา น้ำตก ถ้ำ ป่าไม้ ลมฟ้าอากาศ รวมทั้งสถานที่พัก การบริการและสินค้าพื้นเมืองก็ได้รับการฟื้นฟูพัฒนาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจและเข้ามาใช้บริการมากขึ้น² เพราะธุรกิจการโรงแรมและการท่องเที่ยวได้กลับกลายเป็นธุรกิจบริการอย่างหนึ่งที่น่ารายได้อย่างมหาศาลสำคัญเข้าสู่ประเทศอีกทางหนึ่ง

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีวิวัฒนาการทางสังคมอันยาวนาน สังคมไทยได้สะสมวัฒนธรรมอันดีงามของตนเองไว้อย่างมากมาย ชนบรรมนิยมประเพณี ตลอดจนศิลปะดั้งเดิมของไทยมีเอกลักษณ์พิเศษแตกต่างไปจากวัฒนธรรมอื่น ๆ อีกทั้งมีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามมากมาย วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ได้หล่อหลอมคนไทยให้มีอุปนิสัยร่าเริง โอบอ้อมอารีต่อแขกผู้มาเยือน สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคต่าง ๆ ให้เข้ามาท่องเที่ยวอย่างมากมายและมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา

✓ อุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยวของประเทศไทย เริ่มอย่างจริงจังมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2502 โดยรัฐบาลได้จัดตั้ง "องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย"

¹ ด้อย ชุมสาย, ญิบพันธ์ พรหมโยธี, ปฐมบทแห่งวิทยาการท่องเที่ยว, (กรุงเทพฯ : ไทย-วัฒนาพานิช, 2527), หน้า 10.

² นฤมล สมิติโกวิท, พรหมวิไล คุณพันธ์, การท่องเที่ยว, (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 25-28.

(อ.ส.ท.) ขึ้นเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2502 ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น "การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" (ท.ท.ท.) หรือเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Tourism Authority of Thailand (TAT) มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ เป็นนิติบุคคล ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งดังนี้¹

- 1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- 2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และวิวัฒนาการของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
- 3) อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
- 4) ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความเป็นมิตรไมตรีระหว่างประชาชนและระหว่างประเทศ โดยอาศัยการท่องเที่ยว
- 5) ริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวและเพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่การท่องเที่ยว

เพื่อให้การดำเนินงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดำเนินการไปได้โดยมีประสิทธิภาพ สามารถสนองตอบนโยบายของรัฐและมีขอบเขตที่แน่นอน รัฐบาลจึงได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไว้บางประการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวดังต่อไปนี้ เช่น

- ให้คำปรึกษา แนะนำ ร่วมมือ และประสานงานกับส่วนราชการ องค์กร สถาบัน นิติบุคคล และเอกชนทั้งภายในและนอกราชอาณาจักร
- ส่งเสริม ร่วมมือ หรือดำเนินการในการฝึกอบรมและให้การศึกษาวิชาการต่าง ๆ เพื่อสร้างบุคคลกรให้ได้มาตรฐานและเพียงพอในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- ส่งเสริมการทัศนศึกษา
- สำรวจและรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ จากส่วนราชการ องค์กร สถาบันนิติบุคคล และเอกชนผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการจัดทำสถิติเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

¹ ดุ้ย ชุ่มสาย, ญิบพันธ์ พรหมโยธี, อ้างอิงแล้ว

- สํารวจ กำหนดพื้นที่ และสถานที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ต้องสงวนไว้เป็นของรัฐและให้อยู่ในความควบคุมดูแลของ ททท. โดยให้จัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกา
- สํารวจวางแผนและดำเนินการจัดสร้าง ส่งเสริมอนุรักษ์ พื้นฟู บูรณะ หรือพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ
- ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเท่าที่จำเป็น รวมตลอดถึงการลงทุนหรือร่วมทุน เพื่อเป็นการริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวหรือพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

ฯลฯ

ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม ในระยะเวลาสามทศวรรษที่ผ่านมา นั้น ธุรกิจการโรงแรมและการท่องเที่ยวได้มีการพัฒนาขยายตัวและเจริญก้าวหน้าเป็นธุรกิจที่สำคัญก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งในส่วนของรัฐและของฝ่ายเอกชนอันเป็นแหล่งที่มาของรายได้ของชาติ ตลอดจนเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติคุณของประเทศไปสู่สาธารณชนทั่วโลกได้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ส่งเสริมให้ส่วนราชการ และภาคเอกชนให้ทำการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้นทั้งในด้านคุณค่า ปริมาณ พร้อมกับร่วมสร้างบรรยากาศอันอบอุ่น ในฐานะเจ้าของบ้านให้แก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนบริการให้ความสะดวกต่าง ๆ เช่น การหาที่พัก การแนะนำรายการนำเที่ยวที่น่าสนใจ ความสะอาดในการเดินทาง การจองตั๋วและที่พัก ความสะอาดอนามัย อาหาร และความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว¹ ซึ่งจะเป็แรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาประเทศไทยทางอ้อมอีกทางหนึ่ง ดังผลการศึกษาวิจัยของสถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ พบว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะสามารถสร้างงานให้แก่ระบบเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมในสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในอัตรานักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ 9 คน สามารถสร้างงานในประเทศได้ 1 คน ในขณะที่นักท่องเที่ยวภายในประเทศ 73 คน สร้างงานในประเทศได้ 1 คน² ดังนั้นจะเห็นว่าการโรงแรมและการท่องเที่ยวยังมีบทบาทที่สำคัญต่อไปในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 6 (2530 - 2534) ทั้งในแง่การนำมาซึ่งรายได้เงินตราต่างประเทศ และการสร้างงานให้กับประชาชนในประเทศฯ จากการประมาณการของ ททท. ได้คาดไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2534 นัก-

¹ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2515-2519)

² แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 หน้า 217

ท่องเที่ยวจากต่างประเทศจะเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนกว่า 3.7 ล้านคน อันจะสามารถสร้างงานได้เพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่า 150,000 คน¹

ในส่วนของการพัฒนาและขยายตัวของธุรกิจโรงแรมนั้น รัฐบาลก็ได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนาและขยายตัวไปพร้อม ๆ กับการปรับปรุงพัฒนาและขยายแหล่งท่องเที่ยวสำหรับโรงแรมที่สร้างขึ้นใหม่นั้นส่วนใหญ่ส่งเสริมให้เปิดในเขตต่างจังหวัดมากขึ้น ซึ่งจะพบว่าในต้นปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา มีการจัดสร้างโรงแรมในเขตเมืองใหญ่หลายแห่ง เช่น ที่จังหวัดเชียงใหม่ (โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์, โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์, โรงแรมดุสิตอินน์ (เชียงใหม่พลาซ่า), โรงแรมนิชรา โรงแรมเชียงใหม่พลาซ่า, โรงแรมริมปิง) จังหวัดภูเก็ต (โรงแรมภูเก็ตเมอร์ลิน) ทาดใหญ่ (โรงแรมสิริกัณฑ์, โรงแรมมนตรี, โรงแรมโอเรียนเต็ล, โรงแรมอินทรา และโรงแรมทาดใหญ่อินเตอร์) เป็นต้น²

หากจะพิจารณาผลของการส่งเสริมและพัฒนาการโรงแรมและการท่องเที่ยวในระยะที่ผ่านมา อาจกล่าวได้ว่าได้ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ รายได้ของประเทศจากการท่องเที่ยวมีอัตราสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวยังมีปัญหาบางอย่าง รัฐและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องให้ความสนใจ แก้ไข และปรับปรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เพียงพอกับการขยายตัวของธุรกิจด้านนี้

การขยายตัวของธุรกิจการโรงแรมและการท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะ 30 ปี ที่ผ่านมานี้ ทำให้ขาดแคลนกำลังผู้บริหารที่มีความรู้ ความชำนาญในทุกระดับและมีแนวโน้มมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีสถานศึกษาหลายแห่งได้จัดการเรียน การสอน การฝึกอบรมของสถาบันต่าง ๆ ที่ดำเนินอยู่ส่วนใหญ่ยังเป็นการศึกษาภาคทฤษฎีและขาดผู้สอนที่มีประสบการณ์เฉพาะสาขา เอกสาร และอุปกรณ์ เครื่องมือในการฝึกสอนก็ยังไม่เพียงพอ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลผลิตกำลังคนที่ไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการ³ ในสภาพของการแข่งขันของธุรกิจในด้านนี้ในภาคพื้นเอเชีย

ด้วยเหตุนี้การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ตลอดจนการยกมาตรฐานกำลังคนในธุรกิจการโรงแรมและการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพสูงขึ้น จึงเป็นแผนงานเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

¹ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 หน้า 23

² แผนพัฒนาการการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (2525-2529)

³ ปรีชา แดงโรจน์, การโรงแรม, กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์, 2525.

ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2525 เป็นต้นจนถึงปัจจุบัน พบว่าสถาบันการศึกษา ทั้งในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาต่างก็เล็งเห็นความสำคัญของการโรงแรมและการท่องเที่ยว และ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการแรงงานด้านอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดแคลนบุคลากรในตำแหน่งผู้จัดการระดับกลาง (Mid-manager) จำนวนมาก ซึ่งเป็นความต้องการอย่างเร่งด่วนเพราะการขยายตัวของธุรกิจด้านนี้

ด้วยเหตุนี้สถาบันอุดมศึกษาทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนจึงได้ทำแผนเปิดการเรียนการสอนในด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยวในระดับปริญญาและประกาศนียบัตร และบางแห่งก็ได้ ดำเนินการจัดให้มีการเรียนการสอนไปแล้ว เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยพายัพ ฯลฯ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยพายัพ ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนสาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว เมื่อ พ.ศ. 2525 และได้พิจารณาเห็นว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานทางด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยวมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ซึ่งในระยะแรกที่เปิดสอนนั้นพบว่าได้ขาดแคลนตำราและเอกสารทางวิชาต่าง ๆ ที่จะนำมาอ้างอิงในการสอนเท่าที่มีอยู่ก็มีน้อยและกระจัดกระจายกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว อาทิเช่น ข้อมูลทางสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง แหล่งท่องเที่ยว และสถานที่พัก ก็ยังไม่ปรากฏว่าได้มีการศึกษากันอย่างจริงจัง

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ข้อมูลการในศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมและการท่องเที่ยว" นี้จึงเป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ตลอดจนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้สนใจนำไปประกอบการศึกษา และการดำเนินการด้านโรงแรมและการท่องเที่ยวให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

๒) วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมของการโรงแรมและการท่องเที่ยวในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว และนักวิชาการ เกี่ยวกับการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
3. เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาการโรงแรมและการท่องเที่ยวในอนาคต

3. คำจำกัดความ

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวตามเงื่อนไข คือ เป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อน เพื่อหาความรู้ เพื่อทัศนศึกษา และความอยากเห็นไม่ว่าจะเป็นไปตามความตั้งใจหรือไม่ก็ตาม

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้เดินทางออกไปนอกบริเวณที่เคยเดินทางอยู่เป็นประจำ เพื่อธุรกิจ หรือเพื่อสันทนาการ หรือเพื่อพักผ่อน¹

โรงแรม หมายถึง บรรดาสถานที่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับเงินจ้างสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่จะหาที่อยู่ หรือที่พักชั่วคราว จะต้องประกอบด้วยการจัดบริการอาหารและเครื่องดื่ม สำหรับผู้ที่เข้าพัก

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว หมายถึง การให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งในและนอกราชอาณาจักร รวมตลอดถึงวิสาหกิจการโรงแรม วิสาหกิจการนำเที่ยว วิสาหกิจขนส่ง และวิสาหกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยว หรือ แห่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่พักผ่อนหย่อนใจประเภทต่าง ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวพอใจจะไปมาอยู่เสมอ

ทัศนคติของนักท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึกหรือความเห็นของประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ในรูปของการเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม

4. ระเบียบวิธีวิจัย

เนื่องจากโครงการวิจัยนี้ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา โดย อาจารย์ Kim Kingshill เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการโรงแรมและท่องเที่ยว คณะสังคมศาสตร์ และต่อมาได้รับอนุมัติให้ลาไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. 2527 จึงทำให้โครงการวิจัยต้องหยุดชะงักลงระยะหนึ่ง ทาง

¹ดู ชุมสาย, ญานัน พรหมโยธี, อ้างแล้ว, หน้า 54

มหาวิทยาลัยจึงได้มอบให้อาจารย์ชุตินา ต่อปัญญา เรื่อง กับคณะรับไปดำเนินการ แต่เนื่องจากพิจารณาในด้านการเรียน การสอน และการบริหารภายในสาขาวิชา เป็นเหตุให้การวิจัยจึงต้องล่าช้าลงไป เพื่อให้การวิจัยสามารถดำเนินงานแล้วเสร็จตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้เร่งรัดมา ในที่สุดมหาวิทยาลัยจึงได้ขออนุมัติไปยังทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2530 ขอเปลี่ยนตัวผู้ดำเนินการวิจัยจาก อาจารย์ชุตินา ต่อปัญญา เรื่อง และคณะ เป็น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเสริฐ พันธชาติ อาจารย์สินธุ์ สโรบล และอาจารย์ประเวศน์ คัดอ่าน เป็นผู้ดำเนินการแทน

เนื่องจากเดิมขอบเขตของการวิจัยได้กำหนดที่จะศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ และกรุงเทพมหานคร โดยจะทำการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่เป็นนักท่องเที่ยวและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการโรงแรมและการท่องเที่ยว ที่คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างประมาณ 100 คน

แต่ตามความเป็นจริงแล้วปรากฏว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยขณะปัจจุบันได้รับมานั้น ปรากฏว่าผู้วิจัยเดิมได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่ถึง 250 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่กำหนดขึ้น ส่วนกลุ่มประชากรตัวอย่างในกรุงเทพมหานครนั้น ได้ตัดออกไป

เมื่อคณะนักวิจัยชุดใหม่มาปฏิบัติงานและได้ตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ แล้ว ปรากฏว่าข้อมูลบางอย่างที่เก็บมาได้นั้นเป็นเวลานานเกินไป และข้อมูลบางอย่างก็สูญหาย ไม่สะดวกที่จะนำมาวิเคราะห์ได้ เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปได้อย่างเที่ยงตรงและทันสมัยจึงได้นำเอาแบบสอบถามเดิมมาปรับปรุง แล้วทำการคัดเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดเพิ่มขึ้นอีก 100 ตัวอย่าง โดยกำหนดดำเนินการในจังหวัดเชียงใหม่เพียงแห่งเดียว เพื่อที่จะสามารถทำการศึกษาข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลของการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2526 และ พ.ศ. 2530 ในปัจจุบัน

การศึกษาครั้งนี้จัดทำขึ้นด้วยวิธีการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการออกสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่เป็นนักท่องเที่ยวตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้น จำนวน 350 คน โดยแยกเป็นกลุ่มประชากรเดิมที่ได้ศึกษาไว้เมื่อ 5 ปีที่แล้ว (พ.ศ. 2526) จำนวน 250 คน และกลุ่มประชากรใหม่อีก 100 คน

ถึงแม้ว่าจำนวนกลุ่มประชากรเดิมจะมากกว่าก็ตาม ซึ่งในการเก็บข้อมูลใหม่น่าจะกำหนดให้มีจำนวนเท่ากัน แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถจะทำได้โดยมีเหตุผลเพราะ 1) ระยะเวลาที่มีอยู่จำกัด 2) งบประมาณจำกัดเพราะถูกนำไปใช้โดยคณะผู้วิจัยเดิมเกือบหมดแล้ว 3) ถึงแม้ว่าจำนวนความถี่ของกลุ่มประชากรตัวอย่างจะแตกต่างกันก็ตาม (Frequency) แต่ใน

การวิเคราะห์ก็อาจจะปรับฐานให้เป็นอัตราส่วนร้อยละ เพื่อการศึกษาก็ย่อมจะทำได้ 4) ถ้าหากถือ การศึกษาปัจจุบันเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่าง 5 ปี แล้วก็จะเป็นการดีกว่าที่จะศึกษาเพียง ระยะใดระยะหนึ่ง โดยเฉพาะ เพราะจะเป็นการศึกษาเพื่อติดตามผล ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลง ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการโรงแรมและการท่องเที่ยวในรอบ 5 ปี

กลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่ถูกสัมภาษณ์นั้น ได้ใช้วิธีการคัดเลือกโดย บังเอิญ (Accidental Sampling) คือจะเข้าไปสัมภาษณ์ในบริเวณสถานีรถขนส่ง ท่าอากาศยาน สถานีรถไฟ โรงแรม และบ้านเช่าของเอกชน แบบ Guest House

นักศึกษาของมหาวิทยาลัยพายัพจากคณะสังคมศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์ จำนวน หนึ่ง ได้รับเป็นผู้มอบหมายให้ไปทำการสัมภาษณ์ทั้งสองครั้ง

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้นำข้อมูลเดิมที่ได้ทำการเก็บรวบรวมเมื่อ พ.ศ. 2526 และเก็บไว้ใน Computer Flopy Disk มาศึกษาวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบกับข้อมูลใหม่ที่ เก็บรวบรวมเมื่อ พ.ศ. 2530 เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมา เพื่อความ รวดเร็วและง่ายต่อการวิเคราะห์ จึงได้ปรับฐานตัวเลขข้อมูลทั้งหมดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ทั้งนี้เพื่อที่ จะลดความยุ่งยากต่าง ๆ ลง และสามารถแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลการ โรงแรมและการท่องเที่ยวนี้ นอกจากจะได้ในข้อมูลจาก เอกสารที่เกี่ยวข้องของทางราชการโดยตรงเป็นหลักฐานอ้างอิง และเป็นแนวทางในการศึกษาซึ่ง ได้แก่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2515 - 2519) แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) แผนพัฒนา การท่องเที่ยวในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) นอกจากนี้ยังได้อาศัยแนวความคิดจากตำรา และหนังสือที่เกี่ยวกับการโรงแรมและการท่องเที่ยว โดยเฉพาะที่สำคัญได้แก่ของ ปรีชา แดงโรจน์ ในเรื่อง การโรงแรม (2525) ม.ล. ต้อย- ชุมสาย และ ฤทธิพันธ์ พรหมโยธี เรื่อง ปฐมบททางแห่งวิทยาการท่องเที่ยว (2527) ซึ่งได้ให้ แนวคิดในภาพรวมของการ โรงแรมและการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในประเทศไทย และความสำคัญของ ธุรกิจการ โรงแรมและการท่องเที่ยวต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

สำหรับงานวิจัยที่ได้มีส่วนในการให้ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าจากการศึกษาของ เบ็ญจวรรณ บุญใจเน็ชร์ ในเรื่อง การร่วมแรงงานสตรีในอุตสาหกรรมโรงแรม (2527-2528) ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาการอุตสาหกรรมโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ และทัศนคติบางประการ เกี่ยวกับการทำงานโรงแรม

เบ็ญจา อ่อนท้วม ใน ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมและ วัฒนธรรมของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ได้ทำการศึกษาถึงแหล่งท่องเที่ยว ต่าง ๆ ในเชียงใหม่โดยจัดแบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามสภาพทางภูมิศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว และใน 10 กลุ่มนี้ยังได้แยกออกไปตามลักษณะทรัพยากรท่องเที่ยวได้ เป็น 3 ประเภทคือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่ เกิดจากการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งออก 3 ด้าน คือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจซึ่งได้แก่อาชีพรายได้ มาตรฐานการครองชีพ ภาวะหนี้สิน การถือครองที่ดิน การผลิต และการขายสินค้าพื้นเมือง การ ทำงานที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวหาสมาชิกในครัวเรือน ส่วนผลกระทบทางด้านสังคมได้แก่ การ- ย้ายถิ่น ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน ผลกระทบทางวัฒนธรรมได้แก่ การใช้ภาษาต่างประเทศ การไปร่วมงานประเพณี การแต่งกายพื้นเมือง ความพอใจในการมา ของนักท่องเที่ยว และการละเล่นพื้นเมือง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังได้พบอีกว่า A. J. Burkart และ S. Medlik (1976) แห่งมหา วิทยาลัย Surrey สหราชอาณาจักร ได้กล่าวไว้ในหนังสือ "Tourism" ว่าการใช้เวลาว่างให้ เป็นประโยชน์นั้นเป็นการเพิ่มรายได้ให้สูงขึ้น และเป็นกิจกรรมที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการ- พัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในสังคมสมัย ใหม่จนเป็นที่มาที่สำคัญของแหล่งแรงงานในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก และมีบทบาทในธุรกิจระหว่าง ประเทศเป็นอย่างมาก

Pran Nath Seth (1976) ผู้เขียนหนังสือ "Successful Tourism Management" ก็ได้ให้ความเห็นสนับสนุน Burkart และ Medlik ว่าในปรากฏการณ์ทางสังคม และเศรษฐกิจในปัจจุบันในพบว่า การท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ใหญ่ที่สุด มีความ ก้าวหน้ารวดเร็วที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ และนอกจากนี้ยังให้ความเห็น อีกว่าการท่องเที่ยวเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการเข้าใจในสังคมของประเทศต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

6. ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. จะทำให้ได้รับทราบถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการโรงแรมและการท่องเที่ยว ตลอดจนทัศนคติต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในเชิงเปรียบเทียบในรอบ 5 ปี (2520-2530)
2. จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความเข้าใจ ในเรื่องของนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
3. จะเป็นเอกสารอ้างอิง และเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับการโรงแรมและการท่องเที่ยว

PAYAP UNIVERSITY